

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

Барецька І.В.

студент;

Вінічук М.В.

кандидат економічних наук,

старший викладач,

Львівський державний університет внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ПОРЯДКУ ВІДОБРАЖЕННЯ В ОБЛІКУ КУПІВЛІ ІНОЗЕМНОЇ ВАЛЮТИ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

Процеси інтеграції України до світового економічного простору вимагають від неї побудови надійної фінансово-економічної основи для забезпечення належного функціонування усіх сфер економіки та суспільного життя. Зважаючи на стійку нестабільність економічної ситуації на внутрішньому ринку України у більшості вітчизняних підприємств виникає необхідність переорієнтуватися на зовнішній ринок, що, своєю чергою, вимагає ведення операцій у зовнішньоекономічній діяльності в іноземній валюті. На сучасному етапі існує низка особливостей відображення в обліку операцій щодо купівлі іноземної валюти в Україні, чим і актуалізується тема дослідження.

В бухгалтерській термінології іноземна валюта визначається як валюта готівкою, грошові знаки (банкноти, білети державної скарбниці, монети), що знаходяться в обігу та є законним платіжним засобом на території відповідної іноземної держави, а також вилучені або ті, що вилучаються з обігу, але підлягають обміну на грошові знаки, які знаходяться в обігу; платіжні документи у грошових одиницях іноземних держав та міжнародних розрахункових одиницях, кошти у грошових одиницях іноземних держав, міжнародних розрахункових одиницях та у діючій на території України валюті з вільною конверсією, які знаходяться на рахунках та вкладах у банківсько-кредитних установах на території України та за її межами [1].

В Україні законодавчо визначений порядок придбання іноземної валюти суб'єктами підприємницької діяльності для здійснення розрахунків з метою виконання своїх зобов'язань перед контрагентами, який регламентується Положенням про порядок та умови торгівлі іноземною валютою, затвердженим Постановою Правління НБУ 10.08.2005 р. № 281 [3], згідно з яким торгівлю іноземною валютою на міжбанківському валютному ринку України дозволяється здійснювати виключно НБУ та уповноваженим банкам, які мають відповідну ліцензію НБУ. Купівлю іноземної валюти в Україні банк здійснюється на Міжбанківському валютному ринку за відповідним курсом валюти. Особливістю такої операції є обов'язкове зазначення в заяві на купівлю суми інвалюти, яку необхідно придбати, а також списання з поточного гривневого рахунка необхідної суми гривень і попереднього їх зарахування на окремий аналітичний рахунок балансового рахунка 2900 «Кредиторська заборгованість за операціями з купівлі-продажу іноземної валюти, банківських та дорогоцінних металів для клієнтів банку». Відповідно до Постанови Правління НБУ від 03.03.2016 р. № 140 купити іноземну валюту банк зможе не раніше четвертого операційного дня із дня зарахування гривень на рахунок 2900 [4, с. 19]. У випадку недостачі гривневих коштів через зміну курсу банк має право додатково зарахувати на 2900 рахунок необхідну додаткову суму. Уповноважені банки за купівлю на користь суб'єкта господарювання іноземної валюти мають право брати комісійну винагороду, яка, як

правило, визначається у розмірі встановленого відсотка від обумовленої суми придбання іновалюти.

Операції купівлі і продажу іноземної валюти на території України здійснюються як резидентами, так і нерезидентами через уповноважені банки та інші кредитно-фінансові установи, які отримали ліцензію НБУ на проведення таких операцій.

В Україні визначений порядок документування операцій з купівлі іноземної валюти та визначений перелік документів, які є підставою для купівлі іновалюти на Міжбанківському валютному ринку України (МВРУ) при розрахунках з нерезидентами за торгівельними операціями, а саме: (1) договір з нерезидентом або інший документ, що, відповідно до чинного законодавства України, має силу договору; (2) вантажна митна декларація, якщо товар завезено на територію України; (3) акт про приймання-передачі, акт виконаних робіт (наданих послуг) або інший документ, що підтверджує одержання, надання послуг, виконання робіт; (4) акредитив, інкасо; (5) оригінал і копія реєстраційного свідоцтва, у якій резидент зареєстрований як платник податків; (6) оригінал реєстраційного свідоцтва або індивідуальної ліцензії НБУ на отримання резидентом кредиту в іноземній валюті від іноземного кредитора з відміткою уповноваженого банку, що обслуговує кредит, про обсяг фактично одержаного резидентом від нерезидента кредиту; (7) довідка уповноваженого банку із зазначенням даних про суму фактично одержаного резидентом кредиту, стан погашення заборгованості за кредитом та обсяг раніше придбаної іноземної валюти на погашення заборгованості за кредитом; (8) договір про інвестиційну діяльність тощо [5].

На оригіналах документів, на підставі яких була куплена іновалюта, проставляється оцінка уповноваженого банку про обсяг придбаної валюти. Копії цих документів із зазначеною оцінкою завіряються печаткою і підписом керівника суб'єкта господарської діяльності чи нотаріусом і зберігаються в уповноваженому банку.

Операції з купівлі іноземної валюти здійснюються за договірним курсом купівлі й продажу. Одночасно враховується курс валютної біржі за попередній день.

В Україні операції з купівлі іноземної валюти відображаються в обліку за курсом НБУ на дату її зарахування на валютний рахунок підприємства за дебетом 312 «Поточні рахунки в іноземній валюті» рахунка та кредитом 334 «Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті» рахунка. Для відображення курсової різниці використовують субрахунок 942 «Витрати на купівлю-продаж іноземної валюти», якщо різниця між ціною придбання іноземної валюти та її балансовою вартістю додатна та субрахунок 711 «Дохід від купівлі-продажу іноземної валюти», якщо різниця між ціною придбання іноземної валюти та її балансовою вартістю від'ємна. Варто зауважити, що курсові різниці, відповідно до стандартів бухгалтерського обліку виникають на дату проведення операції, або на дату складання бухгалтерської звітності і лише за монетарними статтями.

Таким чином, систематизувавши усе вищезазначене, можна зробити висновок, що відображення в обліку операцій з купівлі іноземної валюти має свою специфіку та особливості. Зважаючи на прагнення України до міжнародного співробітництва і участі нашої держави у зовнішньоекономічній діяльності, необхідно зосередити увагу на гармонізацію вітчизняної та міжнародної системи обліку із застосуванням міжнародних стандартів в національній системі бухгалтерського обліку, що досі залишається дискусійним та не знайшло вичерпного відображення як серед науковців, так і серед практиків.

Список використаних джерел:

1. Іноземна валюта. Словopedia. Словник термінів, уживаних у чинному Законодавстві України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: slovopedia.org.ua/48/53382/355656.html.2007р.

2. Кадуріна Л. О. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності. Навчальний посібник. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2006. – 288 с.

3. Постанова Правління НБУ від 10.08.2005 р. № 281 «Про затвердження нормативно-правових актів Національного банку України». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/z0950-05.

4. Літвінчук І.М., Кричун П.М. Операції в іновалюті: покрокова інструкція обліку. Бухгалтерський практикум. – К.: «ТАКС КОНЕКШНС ГРУП», 2016. – Серія «Справжня бухгалтерська література». – 96 с.

5. Порядок купівлі та продажу іноземної валюти на міжбанківському валютному ринку України. Електронний ресурс]. – Режим доступу: pidruchniki.com/.../porjadok_kupivli_prodazhu_inozemno.

Белік Ю.В.

студентка,

Таврійський державний агротехнологічний університет

СУТНІСТЬ ПІДХОДІВ ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Зміни та коливання зовнішнього і внутрішнього середовища мають найвагомий вплив на формування економічної безпеки та функціонування підприємства. Саме ці трансформації спричиняють цілий ряд проблемних питань пов'язаний із забезпечення захисту облікових даних підприємства та характеризуються нестабільністю і потребують швидкої адаптації підприємств до сучасних умов господарювання з урахуванням чинників невизначеності та нестійкості економічного середовища. Для вирішення даних питань перед керівниками підприємств постає складна задача захисту економічних інтересів підприємства від різноманітних внутрішніх та зовнішніх загроз, забезпечення його стабільного розвитку та підвищення ефективності функціонування. Для досягнення розв'язання даної задачі і слугує систематична оцінка і аналіз економічної безпеки.

Сьогодні в науковій літературі питанням оцінки й аналізу рівня економічної безпеки підприємства приділяється велика увага. Вагомий вклад у розвиток даного питання в своїх публікаціях зробили такі вітчизняні і зарубіжні науковці: Андрощук Г., Отенко, Г., Жихор О., Клопов І.О, Гнилицька Л., Олейников Є., Ковальов Д., Плетникова І., Реверчук Н., Ілляшенко С., Козаченко А., Ляшенко А., Шлемко В., Бінько І., Покропивний С. Однак, зміна умов економічного стану спричинила за собою появу цілком нових проблем, що потребують теоретичного осмислення, узагальнення та наукового вирішення.

Економічна безпека підприємства – це комплексна характеристика, під якою розуміють рівень захищеності всіх видів потенціалу підприємства від внутрішніх та зовнішніх загроз, що забезпечує стабільне функціонування та ефективний розвиток і потребує управління з боку керівництва підприємства [5]. Створення необхідних умов для забезпечення економічної безпеки має базуватися на ефективній системі заходів оцінки та аналізу економічного стану підприємства.

У наш час не вироблено єдиного комплексного методичного підходу до оцінки та аналізу економічної безпеки на рівні підприємства. Зазвичай використовується декілька підходів для визначення кількісного рівня економічної безпеки підприємства (рис. 1) [1; 2; 4].